

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Me?unarodni, interdisciplinarni, dvojezi?ni, online ?asopis

Beograd i Banja Luka: Ujedinjeni u podjeli Bosne

Sonja Biserko

Bez obzira na to koja je partija na vlasti, strategija Srbije za Bosnu i Hercegovinu je konstantna. Beograd nije odustao od svojih strateških ciljeva u Bosni: o?uvanje Republike Srpske kako je zacrtano u Dejtonskom mirovnom sporazumu. Zbog toga, Srbija grabi svaku priliku da inisistira na status quo i priziva Dejtonski sporazum kao «jedini legalni i legitimni me?unarodni dokument» u definiranju odnosa u Bosni i Hercegovini. Nedavni skup u Banja Luci, u jesen 2009, pod pokroviteljstvom Centra za nacionalnu strategiju i pod palicom ex-praxis filozofa Svetozara Stojanovi?a (bliskog Dobrici ?osi?u i krugu SANU, koji stoji iza neslavnog Memoranduma) svjedo?i da strategija Srbije ostaje ista—?ak i po cijenu poraza bosanskih Srba. Republika Srpska mo?e opstati samo uz pomo? Beograda i Moskve. Proteklih petnaest godina beogradska strategija je imala za cilj uvrštavanje RS u ekonomski i kulturni prostor Srbije, i u tome je Beograd bio uspješan. Stvorena je klima u kojoj ?e se mla?e generacije radije ugledati na Beograd nego na Sarajevo. Me?unarodna zajednica je tako?er odgovorna za svoju nedosljednu implementaciju Dejtonskog mirovnog sporazuma. I dok je me?unarodna zajednica mogla sprije?iti permanentnu uspostavu etni?ki ?istih entiteta, dotle su politika povratka izbjeglica kao i insistiranje na prihvatanju suradnje sa Hagom bili minimalni. Potencijal Dejtonskog sporazuma za stvaranje funkcionalne države Bosne i Hercegovine nije u potpunosti iskorišten. RS mo?e opstati kao entitet, u skladu sa svojom trenutnom konfiguracijom, samo u onim podru?jima gdje su Srbi bili ve?inski narod prije po?etka rata 1992. godine. Beograd nije demonstrirao adekvatnu spremnost da uti?e na RS za uzimanje aktivnijeg anga?mana u ustavnoj reformi, koja vodi ka funkcionalnoj državi. Naprotiv, Beograd kao papagaj ponavlja mantru da ?e «podržati sve na šta pristanu sva tri naroda». Rusija zauzima isto stanovište, naravno, a i Republika Srpska. Milorad Dodik pokuša?a pridobiti bosanske Hrvate da podrže njegov plan stvaranja tre?eg entiteta; podrška bosanskih Hrvata zna?ila bi ja?anje njegove pozicije u federalizaciji Bosne. Dio bosanskih Hrvata se sla?e s njim, smatraju?i da njihov položaj u Bosni nije zadovoljavaju?i. Me?utim, pozicija Hrvatske je druga?ija od pozicije Srbije. Izme?u ostalog, Hrvatska je svjesna da «Hrvati u Bosni i Hercegovini postepeno nestaju» i da ?e samo ustavne promjene mo?i zaustaviti ovaj proces. Za sada, ideja tri entiteta, uklju?uju?i dva sa miješanim stanovništvom, je u igri. Milorad Dodik insistira na referendumu u RS i njenom pravu na samoopredijeljenje, a ovo u potpunosti korespondira sa planovima Beograda. Ovo mo?e biti opasan scenario koji vodi konfliktu u kojem bi Srbi u Bosni mogli izgubiti sve, kao i Srbi u Hrvatskoj. Treba ponovo uspostaviti grupu za lobiranje o?uvanja Bosne i Hercegovine, grupu koja bi aktivno radila na iznalaženju rješenja koja ?e doprinijeti uspostavi funkcionalne države. Neki me?unarodni akteri su toliko nezainteresirani za ovo pitanje da predlažu prihvatanje stvarne situacije na terenu. Odluka EU da šengenski vizni režim i dalje važi za Bosnu još više stigmatizira bosanske Muslimane. Odga?anje plana ulaska Bosne u EU pruža Beogradu još jednog pijuna za igru, jer omogu?ava kontinuirano postavljanje pitanja ?lanstva u NATO-u Srbije i

RS, odnosno Bosne. ?injenica da je NATO bio glavni instrument pomirenja nakon Drugog svjetskog rata ne smije biti zaboravljena. Politika kompromisa je iscrpena u Bosni, štaviše, postala je kontraproduktivna jer u biti omogućava RS da ucjenjuje.

Objavljeno dozvolom autorice. Izvadak iz: HELSINKI Magazin, Br. 49, Helsinški Komitet za ljudska prava u Srbiji, Decembar 2009

Translated by Ermina Porca from English – © 2010 Ermina Porca

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.